

14. Jun. 1830

FAKTA

Dato:

14. Jun. 1830

Sidetal:

Dagbog A, side 18 verso – 21 recto

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

Peder Brøndum

Marie Kirstine Dige, f. Rasmussen

Gerhard Faye

Christian Michael Rottböll Friis

Johan Christopher Henrik

Rummelhoff

Frederik August Schönheyder

Trykt udgave:

Georg Nygaard: "Maleren Martinus

Rørbyes Rejsedagbog 1830",

København 1930, s. 33-36

TRANSSKRIFTION

Den 14de Juni.

Jeg forlod Viborg i meget godt Veir omtrent Kl 7 [overstreget: meget] vel til- •19 recto• freds med den gode Modtagelse jeg der havde nydt; havde jeg bleven der idag skulde jeg end nøjere have lært Familierne at kjende, da jeg var indbuden til Middag hos Assesor Schonheider¹ paa Asmind; men da jeg i Skive ventede Oncels² Befordring fortsatte jeg Veien ad Daubierg meget vel tilfreds. Jeg maae i Forbigaaende blodt bemærke at hos Her Brøndum³ i Viborg fandt jeg vel alle Ting meget simpelt, Sengen endog lidet malproper; men Betalingen meget billig. Da jeg nu kjørte i denne saa berømte Egn kunde jeg ikke andet end finde den en Smule tør, da det Eneste levende paa lange Strækninger blodt var Faarene og deres Hyrder dog blev Øjet ikke destomindre moret ved at komme op paa Høider og derfra oversee store Strækninger besaaede med utallige Kjæmpehøie, Alt Levninger fra Oldtiden. Omtrent 1 Miil fra [overstreget: Dagbiery] [Mønsted] kunne man alt see Røgen af de derværende Kalkovne da det fra de Høider hvorpaa jeg befandt mig syntes at ligge paa en lavere Slette. Efter at have gjort adskillige Sving med Veien, kom jeg endelig igjennem den yderst slette [Bonde-]Bye Mønsted til de derved værende Gruber, hvis Ned- •19 verso• gang har Form af en Tragt. Jeg steeg ned af en Trappe dannet af Kalksteen lagte i den bløde Sand til den snævre Indgang hvor jeg fik et tændt Lys i Haanden. Alle Vegne hvor [overstreget: man] [jeg] i denne Dybde mødte en Arbeider blev jeg hilset med det paa dette Sted næsten rædsomme: Velkommen, hvorpaa enhver fortsatte sin Dont og lod mig fra den ene til den anden immer ledsage dybere ind. I Begyndelsen naar man kommer ned bliver man ligesom blind idet de forskellige smaae Lys blodt oplyse de snævre og mørke Gange; men naar man har været der en føje Tid forsvinder Blindheden, og man seer klart de forskellige Lag af Kalksteen og Flindt. Gangene er neppe 2½ Alen høje og omtrent ligesaa brede; men paa Siderne Opstable man Flintesteenene deels for ikke at bringe dem op deels for at understytte Hvælvingerne, disse Flintesteen og det smaa Gruus kalder man Maur; den dominerende Kouleur er en Art guulgraa foraarsaget ved Fugtigheden. Af og til seer man ogsaa en Art Side Gange hvor man har begyndt at hugge ind men igjen opgivet, det formodentlig deels fordi Massen der •20 recto• ikke var saa riig deels blive de ogsaa undertiden drevne tilbage af tilstrømmende Vand; disse Gange kaldes Kauer og den virkelige raae Kalks[t]een, Blende. Da jeg havde vandret et temmelig Stykke fort under Jorden tildeels med en hemmelig Gysen vente jeg tilbage og lod mig underrette noget nøjere om Alt. Jeg blev viist det Sted hvor en Mand for føje Tid siden var bleven levende begravet, og høret med Forundring Arbeiderne og Arbeiderindernes flegmatiske Ytring: at hans Skjæbne var bestemt og hans Tid kommen. Da jeg havde opholdt mig her og ved de omliggende Ovne vor man brænder Steenen til Kalk ved Hjælp af Lyng,

begave vi os ad en temmelig vilksom Vei igjennem lavt Krat og Hedebakker til Daubierg hvor jeg hos Præsten⁴ afleverede mit Brev. Han var en midaldrende Mand af en tilsyneladende fast Caracteer og megen Dømmekraft. Da jeg hos ham var bleven gjæstfri modtaget havde han den Godhed selv at ledsage mig til en nærligende Grube, hvor jeg steg ned ledsaget af Præstens yngste Søn som tillige med mig fik et tæt langt Lys, og een af Arbeiderinderne som viiste os Veien. •20 verso• Da der netop ikke blev arbeidet denne Dag i Gruben kunde jeg bedre undersøge Alt, da jeg nu endydermere gjorde det roligere end ved den første. – Efter at jeg havde seet [overstreget: den] Daubierg Kirke som ligger høit over Byen forlod jeg Daubierg og reiste til Skive, hvor jeg først [overstreget: fik] ankom efter at have seet en heel Deel Heede uden nogen Beboer og være bleven overfalden af et dygtigt Haggel og Regnveir, hvilket jeg hidindtil endnu ikke havde seet paa Heeden. Da jeg havde spiist til Middag i Skive hos Madame Dige⁵ og der truffet Befordring sent fra Canseliraad Rumelhoff⁶ i Nykiøbing fortsatte jeg Veien til Salling Sund idet jeg sat meget magelig i en Doctorstoel. Vi passerede det temmelig brede Sund i en flad Færge roet af 4 Karle, og kom til Nykiøbing hvor jeg steg af hos Canceliraaden og blev meget vel modtaget. Jeg tilbragte Natten her og blev rolig til næste Morgen omendskjøndt Fayes Kusk meget ønskede endnu i Aften at kunne føre mig til Thisted. Her Canceliraaden lod for mig at være en god Embedsmand, noget han dog selv vidste at sætte Priis paa, han har •21 recto• gjort meget for Træplantning i hans Jurisdiction. Denne helle Dag havde jeg tilbragt i megen Activitet, da jeg havde seet disse fra Oltiden saa berømte Steder i Viborg Amt, Finderup alene undtagen som laae noget langt af Veien og hvorved der nu intet Mærkeligt skal være; da Laden er aldeles forsvunden og paa det Sted hvor den har staaet nu er opreist et Klokketaarn. Ved Salling Sund er der ikke meget malerisk, det Særegne ved et Færgested og de smukke Skrænter ved Limfiorden alene undtagne. Nykiøbing er en venlig lille Bye med adskillige Plantninger, og den saavel som heele Morsøe synes at bebude Velstand; man mærker strax ved Indtrædelsen i Thisted Amt en stor Forandring fra Heedestrækningerne i Viborg Amt, som ytre sig deels ved de ypperlige Veie deels ved Markernes bedre Dyrkning og Huusenes bedre Udseende.

---

¹ Frederik August Schönheyder.

² Gerhard Faye.

³ Peder Brøndum.

⁴ Christian Michael Rottböll Friis.

⁵ Antagelig Marie Kirstine Dige, f. Rasmussen.

⁶ Johan Christopher Henrik Rummelhoff.

frøte med den gode Modtagelse jeg dog fandt sigt;
fandt jeg blandt den idag færdige og endelig som
Lørd. d. 11. d. 1774. da jeg var indkommet til
Midtvej for Affsøret Lehnsholderen og Almind; men
de jeg i disse maanedes Anseelse Befordring fortjatte
jeg Børn og Søjler med et andet. Jeg maan
forbigaaende blot bemærke at jeg for
i Høry fandt jeg ved alle ting meget smagfuld, Da
end af alle de smagfulde i mine Betragtninger meget villy.
de jeg nu gætte i dem for at være de samme som
den anden end finde den nu kunde det, dog alle
kunne jeg se den Hørlingens blot med Lærens godes
jorden dog alle de Hørlingens Hørlingens Hørlingens
and at Læren og de Hørlingens og de Hørlingens Hørlingens
Hørlingens Hørlingens med i Hørlingens Hørlingens
Hørlingens, alle Hørlingens fra Hørlingens Hørlingens Hørlingens
fra Hørlingens Hørlingens, men alle fra Hørlingens Hørlingens
Hørlingens Hørlingens da det fra de Hørlingens Hørlingens
befandt mig selv at ligge ved den Hørlingens Hørlingens
at Hørlingens Hørlingens Hørlingens Hørlingens Hørlingens
jeg Hørlingens Hørlingens Hørlingens Hørlingens Hørlingens
Hørlingens Hørlingens Hørlingens Hørlingens Hørlingens

gjord meget for Troklausnings og saare Tuisidktion
Naam salde sig Lende og tilbrag sin yngre Activitet, de
jeg funder først dervi for alle de saa berømte Stoder
i Niborg Aand Kinderig allea indbyger for laan
meget langt af Hain og suovend det en udtak Mordeligs
Jed indbyger Ladeu nu aldrer forsvunden og en
at Med suov den saa skaant sin ar og rige at
Heddebaare. Med Salleg Kund at de ikke meget
malrige at Korngum and at Korngastud og de
juvnde Kroska and Linsfiorden allea indbyger
Nykriobing nu en uvalig lille Leds and afstellige
Plantningen, og den saaralforu funder Morsoe
sjuv at betide (Walfland), nuu moerke sprog
er at Indtrodsfau i Skiffed Aand nu stor torvud-
ring for Jandstroedingum i Niborg Aand, som
yfter sig dals and de yggardig Hain dals and
Mandensar Ladeu. Vjrding og Juvum Ladeu Med
sunde. den 15 Jun nu Morgum forled jeg Nykro-
king og vutte nuu Morsoe til Det. Dand, juovfra
nuu kan overfra nu stor vant af Linsfiorden og
Skiffed. Jffraat nuu yggardig Dand i meget funder
Hain og sjuv end de Ladeu meget smalt, funder